

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 027565 21 Uvp
Banjaluka, 24.4.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Merside Bjelobrk, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi V.V. iz K.(u daljem tekstu: tužiteljica), koju zastupa T. T., advokat iz K., protiv rješenja broj ... od 28.8.2020. godine tuženog Fonda ..., u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 027565 20 U od 11.5.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 24.4.2023. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 027565 20 U od 11.5.2021. godine preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja tuženog broj ... od 22.6.2020. godine, kojim je zamijenjeno privremeno rješenje iste Filijale od 18.11.2013. godine, te zamijenjen zaključak Filijale B. od 22.5.2020. godine i odbijen zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na starosnu penziju.

U obrazloženju presude sud navodi da je osporeni akt pravilan i zakonit, jer je tužiteljica u vrijeme podnošenja tog zahtjeva, 4.11.2013. godine, bila osiguranik, odnosno nalazila se u obaveznom osiguranju. Da je to tako, proizilazi iz presude Okružnog suda u Banjaluci broj 73 0 Rs 017973 16 Rsž od 29.9.2016. godine, prema kojoj je vodila radni spor i na osnovu ove odluke vraćena na posao, uz uplatu doprinosa za period od 13.8.2013. do 20.5.2014. godine.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužiteljica pobija njenu zakonitost zbog povrede pravila postupka i materijalnog prava. Prvostepeni organ nije pravilno i potpuno ocijenio dokaze, a koji propust čini i nižestepeni sud, jer nema ocjene dostavljene pravosnažne presude od 29.9.2016. godine, niti pobijana presuda sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Po presudi od 29.9.2016. godine poslodavac je uplatio doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, a o čemu su tuženoj i dostavljeni dokazi, pa je nižestepeni sud propustio da obrazloži da li je tužena bila dužna da obračuna i plaćene doprinose po presudi, a koje pravo je ostvareno nakon donošenja rješenja o određivanju penzije. Predlaže da se zahtjev uvaži, presuda preinači, tužba usvoji i poništi rješenje ili da se presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

Tuženi u odgovoru na zahtjev ukazuje da su navodi tužiteljice neosnovani. Odredbom člana 118. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15), propisano je da se zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju može podnijeti nakon prestanka osiguranja. Iz predmetne dokumentacije i podataka registrovanih u matičnoj evidenciji osiguranika, nespornim proizilazi da se tužiteljica, rođena 30.1.1953. godine, na dan 4.11.2013. godine, kada je podnijela zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, nalazila u obaveznom osiguranju po osnovu radnog odnosa u OŠ „D.O.“ K. Prema dokazima u spisu tužiteljici je radni odnos u toj školi prestao sa 13.8.2013. godine, ali je imenovana vodila radni spor sa svojim poslodavcem i na osnovu presude suda vraćena je na posao, iz kojeg razloga ima uredno registrovane podatke o osiguranju (prijava/odjava) i ostvaren staž osiguranja po tom osnovu za period od 14.8.2013. do 20.5.2014. godine. Prilikom podnošenja zahtjeva prećutala je činjenicu da vodi radni spor sa svojim poslodavcem, pa je istu istakla tek u žalbi izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja od 12.1.2018. godine. Dakle, prvostepeni organ je pravilno utvrdio da se tužiteljici po zahtjevu od 4.11.2013. godine, a s obzirom na navedenu zakonsku odredbu, ne može priznati pravo na starosnu penziju, jer se na taj dan nalazila u osiguranju po osnovu radnog odnosa. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima spisa predmeta proizilazi da je tužiteljica zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju podnijela 4.11.2013. godine uz koji je priložila rješenje Osnovne škole „D.O.“ o prestanku radnog odnosa sa danom 13.8.2013. godine. O tom zahtjevu prvostepeni organ odlučuje privremenim rješenjem od 18.11.2013. godine i utvrđuje pravo tužiteljici na starosnu penziju u iznosu od 362,38 KM počev od 14.8.2013. godine. Rješenjem od 12.1.2018. godine prvostepeni organ po službenoj dužnosti mijenja to rješenje i počev od istog datuma, određuje penziju u iznosu od 363,87 KM. Protiv tog rješenja tužiteljica je podnijela žalbu u kojoj je navela da početak ostvarivanja penzije treba da bude od 19.5.2014. godine, a ne od 14.8.2013. godine, jer je vodila radni spor u kojem je uspjela i u kojem joj je priznat radni staž i isplaćene plate do 19.5.2014. godine. U prilog tome je uz žalbu dostavila i presudu Okružnog suda u Banjaluci broj 73 0 Rs 017973 16 Rsž od 29.9.2016. godine. Tužena je rješenjem od 2.4.2018. godine uvažila žalbu i poništila rješenje od 12.1.2018. godinu, uz nalog da se u ponovnom postupku ispita da li je ta presuda izvršena, a kod činjenice da u matičnoj evidenciji nisu registrovani podaci o osiguranju, stažu osiguranja i platama za period od 14.8.2013. do 19.5.2014. godine. U ponovnom postupku prvostepeni organ je donio zaključak 22.5.2020. godine kojim je prekinuo postupak dok Osnovna škola „D.O.“ ne izvrši presudu od 29.9.2016. godine. Po žalbi tužiteljice izjavljenoj protiv ovog zaključka, prvostepeni organ rješenjem od 22.6.2020. godine žalbu uvažava i zamjenjuje taj zaključak i privremeno rješenje od 18.11.2013. godine na način da odbija zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na starosnu penziju. Žalbu izjavljenu protiv prvostepenog rješenja tuženi odbija osporenim aktom, uz obrazloženje da je pravilan stav prvostepenog organa da tužiteljica nema pravo na starosnu penziju, jer je zahtjev od 13.8.2013. godine podnijela u vrijeme kada je bila u osiguranju, pri čemu je prećutala činjenicu da vodi

radni spor sa poslodavcem, a u kojem sporu je uspjela, te ishodila vraćanje na rad i staž osiguranja za period od 14.8.2013. do 20.5.2014. godine.

Pobijanom presudom odbijena je žalba izjavljena protiv osporenog akta, uz obrazloženje koje je tužiteljica dovela u sumnju navodima zahtjeva.

Naime, tačno je da je, u konačnom, tužiteljica, prema presudi od 29.9.2016. godine, uspjela u radnom sporu, slijedom čega je Osnovna škola „D.O.“ dužna da joj isplati plate za period od 14.8.2013. pa do 19.5.2014. godine, a što podrazumijeva i uplatu doprinosa na te plate. Međutim, takva činjenica, koja je nastala nakon podnošenja njenog zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju, ne može da utiče na zahtjev koji je tužiteljica podnijela tri godine ranije, a na način da se taj zahtjev odbije iz obrazloženje da je na taj dan bila u obaveznom osiguranju. Ovo iz razloga što je tužiteljica, u vrijeme podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju, i bila nezaposlena, a u prilog čemu je dostavila i rješenje njenog poslodavca, kao i uvjerenje Filijale B. od 5.11.2013. godine o izmirenim doprinosima za PIO, a prema kojem su za tužiteljicu doprinosi plaćeni do prestanka radnog odnosa, 13.8.2013. godine.

Kod takvog stanja, pogrešan je zaključak kako tuženog, tako i nižestepenog suda, da činjenica da je tužiteljica prećutala da je pokrenula radni spor, utiče na ostvarivanje prava na starosnu penziju, jer tužiteljici, u vrijeme podnošenja zahtjeva, nije mogao biti poznat ishod tog radnog spora. Činjenica da je u međuvremenu, od dana podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju, uspjela u sporu u kojem je naloženo njenom poslodavcu da joj isplati plate, a time i doprinose za period do 19.5.2014. godine, od uticaja je samo na period od kada joj teče pravo na starosnu penziju, a ne i na njeno pravo da ostvari penziju po tom zahtjevu. Tužiteljica je u vrijeme podnošenja zahtjeva navršila 60 godina života, a spor je vodila da bi, kako to navodi tokom postupku, ostvarila 40 godina staža osiguranja, pa kako je to u međuvremenu i ostvarila, to takva činjenica u vrijeme donošenja prvostepenog rješenja od 22.6.2020. godine, nije mogla biti zanemarena.

Iz navedenih razloga, prema ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi ostvareni su razlozi predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, iz kojeg razloga je zahtjev tužioca uvažen na osnovu odredbe člana 40. stav 1. tog zakona, pobijana presuda preinačena na način da je tužba uvažena i osporeni akt poništen, jer su ostvareni razlozi iz odredaba člana 10. tačke 2. i 4. ZUS.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić